

**Zeki Delikaya**

**Sahibinin İzniyle Kullananlar Tarafından  
MARKANIN ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE  
KARŞI KORUNMASI**

# İÇİNDEKİLER

|                                                                                      |      |
|--------------------------------------------------------------------------------------|------|
| ÖNSÖZ .....                                                                          | VII  |
| KISALTMALAR.....                                                                     | XVII |
| GİRİŞ.....                                                                           | 1    |
| § 1. MARKAYI SAHİBİ DIŞINDAKİ KİŞİLERİN HUKUKA<br>UYGUN KULLANIMI .....              | 7    |
| I. MARKAYI KULLANMA HAKKI VE ZORUNLULUĞU.....                                        | 7    |
| A. Genel Olarak Marka Kavramı ve Marka Hakkını<br>Koruyucu Kullanım .....            | 7    |
| 1. Markanın Kullanılması Kavramı .....                                               | 8    |
| 2. Hakkı Koruyucu Kullanımın Unsurları .....                                         | 10   |
| B. Marka Sahibinin Markayı Kullanma Hakkı .....                                      | 20   |
| 1. Genel Olarak Sahibinin Marka Üzerindeki Kullanım<br>ve Tasarruf Hakkı .....       | 20   |
| 2. Markanın Alternatif Kullanım Biçimleri.....                                       | 21   |
| II. MARKANIN YASAL BİR HAKKA DAYANARAK SAHİBİ<br>DİŞINDAKİ KİŞİLERCE KULLANIMI ..... | 27   |
| A. Genel Olarak .....                                                                | 27   |
| B. Ticari Etkilerin Sınırlandırılmasına İlişkin İstisnalar .....                     | 31   |
| C. Marka Üzerindeki Hakkın Tükenmesi.....                                            | 36   |
| 1. Genel Olarak Tükenme İlkesi .....                                                 | 36   |
| 2. Tükenmenin Coğrafi Sınırları ile Paralel İthalat ve<br>Geri İthalat.....          | 40   |
| D. Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı.....                                               | 43   |
| III. MARKAYI SAHİBİNİN İZNİYLE KULLANMA.....                                         | 51   |
| A. Genel Olarak .....                                                                | 51   |
| B. Marka Sahibinin İzin ve Kontrolü Altında Kullanım.....                            | 53   |

|                                                                                                                                                                  |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Genel Olarak .....                                                                                                                                            | 53 |
| 2. Marka Lisans Sözleşmesi .....                                                                                                                                 | 55 |
| 3. Franchise Sözleşmesi .....                                                                                                                                    | 59 |
| 4. Tek Satıcılık Sözleşmesi .....                                                                                                                                | 62 |
| 5. Ortak Markalar, Grup Markaları ve Garanti Markaları .....                                                                                                     | 64 |
| C. Markanın Sahibinden Edinilen Müstakil Haklara Dayalı<br>Kullanımı .....                                                                                       | 67 |
| 1. Genel Olarak .....                                                                                                                                            | 67 |
| 2. Birlikte Var Olma Sözleşmesi .....                                                                                                                            | 69 |
| 3. Marka Tesciline Muvafakat .....                                                                                                                               | 73 |
| §2. MARKANIN İHLAL EYLEMLERİNE KARŞI KORUNMASI<br>VE SAHİBİNİN İZNİYLE MARKAYI KULLANANLARIN<br>HAKLARI .....                                                    | 75 |
| I. MARKA HAKKININ İHLALİ .....                                                                                                                                   | 75 |
| A. Genel Olarak .....                                                                                                                                            | 75 |
| B. Marka Hakkını İhlal Teşkil Eden Eylemler .....                                                                                                                | 77 |
| 1. Genel Olarak .....                                                                                                                                            | 77 |
| 2. Markanın Başvuru Eserlerine Jenerik Ad Olarak<br>Konulması .....                                                                                              | 77 |
| 3. Markanın Ticari Vekil veya Temsilci Adına Tescili .....                                                                                                       | 80 |
| 4. Marka Hakkına Tecavüz .....                                                                                                                                   | 83 |
| a. Genel Olarak .....                                                                                                                                            | 83 |
| b. Marka Hakkına Tecavüz Fiilleri .....                                                                                                                          | 85 |
| aa. Aynı veya Ayırt Edilemeyecek Kadar Benzer<br>Markanın Aynı veya Aynı Tür Mal ve<br>Hizmetlerde Kullanılması (Ayniyet/İktibas) .....                          | 85 |
| bb. Aynı veya Benzer Markanın Aynı veya<br>Benzer Mal ve Hizmetlerde Kullanılması<br>(Karıştırılma İhtimali/İltibas) .....                                       | 88 |
| cc. Tanınmış Markanın İtibarı veya Ayırt<br>Ediciliğinden Haksız Faydalanmak ya da<br>İtibarına ve Ayırt Ediciliğine Zarar Vermek<br>(Sulandırma/Dilution) ..... | 94 |

|                                                                                                                    |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| dd. Taklit Markalı Ürünlerin Ticaretini Yapmak.....                                                                | 99  |
| ee. Lisans Yoluyla Verilmiş Hakları İzinsiz<br>Genişletmek veya Devretmek.....                                     | 103 |
| II. SAHİBİNİN İZNİYLE KULLANANLARIN MARKAYI<br>KORUMA HAKKININ HUKUKİ DAYANAKLARI.....                             | 106 |
| A. Genel Olarak .....                                                                                              | 106 |
| B. Hakkın Özüne Yabancı Kişilerin Dava Açma Hakkı .....                                                            | 107 |
| 1. Genel Olarak Dava Takip Yetkisi ve Çeşitleri .....                                                              | 107 |
| a. Kanuni Dava Takip Yetkisi.....                                                                                  | 111 |
| b. İradi Dava Takip Yetkisi.....                                                                                   | 112 |
| c. Kazaî (Yargısal/İçtihatlar ile Kabul Edilen) Dava<br>Takip Yetkisi .....                                        | 118 |
| 2. Bağımsız Dava Takip Yetkisine Dayanarak Açılan<br>Davalarda Uygulanacak Usul Hükümleri .....                    | 120 |
| 3. Dava Takip Yetkilisinin Taraf Olduğu Davada Verilen<br>Hükmün Hak Sahibine Sirayeti.....                        | 124 |
| C. Markayı Sahibinin İzniyle Kullananların Dava Takip Yetkisi                                                      | 126 |
| 1. Genel Olarak .....                                                                                              | 126 |
| 2. Markayı Kullanma İzni Sağlayan Sözleşmelerin<br>Hukuki Niteliği .....                                           | 127 |
| 3. Markayı İzniyle Kullanan Kişilerin Markayı<br>Korumakta Hukuki Menfaati.....                                    | 134 |
| 4. Markayı Sahibinin İzniyle Kullananların Dava Takip<br>Yetkisinin Hukuki Niteliği .....                          | 136 |
| 5. Markayı Koruma Hakkına İlişkin Sözleşme<br>Hükümlerinin Geçerliliği ve Bağlayıcılığı .....                      | 143 |
| 6. Markayı Koruma Hakkının Kullanımında Kazaî Dava<br>Takip Yetkisi .....                                          | 150 |
| 7. Sahibinin İzniyle Kullanılan Markanın Haksız<br>Rekabet Hükümlerine Göre Korunması ve Kümülatif<br>Koruma ..... | 157 |
| D. Markayı Sahibinin İzniyle Kullanan Kişilerin Pasif Dava<br>Takip Yetkisi .....                                  | 162 |

|                                                                                                                        |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| III. MARKAYI SAHİBİNİN İZNİ İLE KULLANANLARIN KORUMA HAKKININ KAPSAMI.....                                             | 165 |
| A. Temel İlke: Markayı Koruma Hakkının Kapsamının Kullanım İzninin Kapsamına Göre Belirlenmesi.....                    | 165 |
| B. Markayı Koruma Hakkının Kapsamının Tespiti .....                                                                    | 167 |
| 1. Sahip Olunan Kullanım Hakkının İnhisari Nitelikte Olup Olmamasına Göre.....                                         | 167 |
| 2. Verilen İznin Geçerlilik Süresine Göre .....                                                                        | 172 |
| 3. İznin Geçerli Olduğu Coğrafi Bölgeye Göre .....                                                                     | 179 |
| 4. Markanın Kullanılacağı Mal veya Hizmetlere ve Miktarına Göre.....                                                   | 184 |
| 5. Markanın Kullanım Şekline ve Mal veya hizmetlerin Kalitesine Göre .....                                             | 187 |
| 6. Markayı Kullanma İzninin Kullandırma Yetkisi de İçerip İçermemesine Göre .....                                      | 190 |
| §3. MARKAYI SAHİBİNİN İZNİYLE KULLANANLARIN HAKKI İHLAL EDEN ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE KARŞI BAŞVURABİLECEĞİ HUKUKİ ÇARELER..... | 194 |
| I. MARKA TESCİL BAŞVURUSUNA KARŞI YASAL BAŞVURU HAKLARI .....                                                          | 194 |
| A. Genel Olarak .....                                                                                                  | 194 |
| B. Marka Tescil Başvurusuna Karşı Görüş Bildirme .....                                                                 | 196 |
| C. Tescil Başvurusuna İtiraz ve Kurum Kararının İptali Davası. 200                                                     |     |
| 1. Genel Olarak Tescil Başvurusuna İtiraz.....                                                                         | 200 |
| 2. Markayı İzinle Kullananların Tescil Başvurusuna İtiraz Hakkı .....                                                  | 202 |
| 3. İznin Niteliğine Göre Marka Tescil Başvurusuna İtiraz Yetkisi ve Kapsamı .....                                      | 206 |
| 4. Marka Tescil Başvurusuna İtirazı Takip Eden Süreçler ve Karara İtiraz .....                                         | 208 |
| 5. YİDK Kararının İptali Davası.....                                                                                   | 210 |
| D. Tescil Başvurusuna Karşı Men (Önleme) Davası ve İhtiyati Tedbir .....                                               | 215 |

|                                                                                                           |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| II. TESCİLLİ MARKAYA KARŞI YASAL BAŞVURU YOLLARI.                                                         | 217 |
| A. Tescilli Markanın Başvuru Eserlerinde Jenerik Ad Olarak Gösterilmesine Karşı Düzeltme Talep Hakkı..... | 217 |
| B. Üçüncü Kişiyeye Ait Tescilli Markanın İptalini ve Hükümsüzlüğünü Talep Hakkı .....                     | 223 |
| 1. Genel Olarak.....                                                                                      | 223 |
| 2. Kurum Nezinde İptal Başvurusu Yapma.....                                                               | 227 |
| a. Genel Olarak .....                                                                                     | 227 |
| b. İptal Başvurusunda Taraflar ve Markayı Sahibinin İzni ile Kullananların İptal Talep Hakkı.....         | 228 |
| c. Marka İptal Başvurusunun İptal Şartları Yönünden İncelenmesi.....                                      | 232 |
| d. İptal Başvurusunun İncelenme Usulü ve Verilecek Karar.....                                             | 238 |
| aa. Genel Olarak .....                                                                                    | 238 |
| bb. İptal Başvurusu Sonucu Verilecek Kararın Niteliği ile Bu Karara Karşı Yasal Başvuru Yolları           | 241 |
| 3. Markayı Sahibinin İzniyle Kullananların Hükümsüzlük Davası Açma Hakkı .....                            | 246 |
| a. Genel Olarak .....                                                                                     | 246 |
| b. Hükümsüzlük Davasında Taraflar ve İzin Sahiplerinin Dava Açma Hakkı.....                               | 247 |
| c. Hükümsüzlük Davasının Şartları ve İncelenme Usulü.....                                                 | 252 |
| d. Hükümsüzlük Davasında Verilecek Kararın Etkisi....                                                     | 257 |
| C. Marka Tecavüz Fiillerine Karşı Dava Açma Hakkı.....                                                    | 258 |
| 1. Genel Olarak .....                                                                                     | 258 |
| 2. Marka Tecavüz Davalarında Taraflar.....                                                                | 260 |
| a. Genel Olarak .....                                                                                     | 260 |
| b. Marka Sahibi ve Lisans Sahibinin Yarışan Dava Takip Yetkisi .....                                      | 266 |
| 3. Marka Tecavüz Davalarının Şartları ve İncelenme Usulü                                                  | 267 |

|                                                                                                                                                                                                      |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 4. Marka Tecavüz Davasında Talepler ve Verilecek Hükümün Kapsamı .....                                                                                                                               | 278 |
| a. Genel Olarak .....                                                                                                                                                                                | 278 |
| b. Tecavüzün Tespiti ve Muhtemel Tecavüzün Önlenmesi .....                                                                                                                                           | 281 |
| c. Tecavüz Fiillerinin Durdurulması ve Tecavüzün Kaldırılması (ref), Tecavüz Teşkil Eden Malların ve Üretimde Kullanılan Araçların İmhası veya Mülkiyetinin Devri ile Hükümün İlanı veya Tebliği.... | 283 |
| d. Tazminat Talepleri.....                                                                                                                                                                           | 285 |
| aa. Genel Olarak .....                                                                                                                                                                               | 285 |
| bb. Maddi Tazminat Talebi ve Yoksun Kalınan Kazancın Hesaplanması .....                                                                                                                              | 288 |
| i. Genel Olarak .....                                                                                                                                                                                | 288 |
| ii. Tecavüz edenin rekabeti olmasaydı, hak sahibinin elde edebileceği muhtemel gelir yöntemi.....                                                                                                    | 289 |
| iii. Tecavüz edenin elde ettiği net kazanç yöntemi.....                                                                                                                                              | 290 |
| iv. Muhtemel lisans bedeli yöntemi .....                                                                                                                                                             | 292 |
| cc. Manevi Tazminat .....                                                                                                                                                                            | 292 |
| dd. İtibar Tazminatı.....                                                                                                                                                                            | 294 |
| D. Marka Tecavüz İddialarına Karşı Tecavüzün Bulunmadığı (Menfi Tespit) Davası Açma Hakkı.....                                                                                                       | 295 |
| E. Sahibinin İzniyle Kullanılan Markanın Geçici Hukuki Himaye Tedbirleriyle Korunması .....                                                                                                          | 298 |
| 1. Genel Olarak .....                                                                                                                                                                                | 298 |
| 2. Markanın Korunmasında İhtiyati Tedbirler .....                                                                                                                                                    | 299 |
| a. Genel Olarak Markanın İhtiyati Tedbir Yoluyla Korunması .....                                                                                                                                     | 299 |
| b. Markayı Sahibinin İzniyle Kullananların İhtiyati Tedbir Talep Yetkisi .....                                                                                                                       | 302 |
| c. Marka Hukukunda İhtiyati Tedbirin Şartları.....                                                                                                                                                   | 305 |

|                                                                                                                                    |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| d. Markanın Korunmasında Başvurulabilecek<br>İhtiyati Tedbir Türleri.....                                                          | 310 |
| aa. Genel Olarak .....                                                                                                             | 310 |
| bb. Tecavüzün Önlenmesi ve Durdurulması .....                                                                                      | 311 |
| cc. Marka Hakkına Tecavüz Yoluyla Üretilen<br>veya İthal Edilen Ürünlere ve Bunların<br>Üretim Araçlarına El Koyma ve Saklama..... | 314 |
| i. Genel Olarak El Koyma ve Saklama .....                                                                                          | 314 |
| ii. Gümrüklerde El Koyma.....                                                                                                      | 316 |
| dd. Muhtemel Zararların Tazmini Bakımından<br>Teminat Verilmesi (Ters Teminat) .....                                               | 322 |
| e. Tescilsiz Markaların İhtiyati Tedbir Yoluyla<br>Korunması .....                                                                 | 325 |
| f. İhtiyati Tedbir Başvurularında Yargılama Usulü<br>ve Verilecek Karar.....                                                       | 327 |
| 3. Delil Tespiti .....                                                                                                             | 331 |
| SONUÇ .....                                                                                                                        | 333 |
| KAYNAKÇA.....                                                                                                                      | 345 |